

Jaarverslag

2019

www.schildklier.nl

SON

Schildklier
Organisatie
Nederland

	Pagina
1. Inleiding	3
2. Organisatie, missie, visie en bestuur	5
2.1 Organisatie	5
2.2 Missie	5
2.3 Visie	5
2.4 Bestuur	6
2.5 Bestuursactiviteiten	6
2.6 Medisch-wetenschappelijke Adviesraad	7
3. Netwerkorganisatie	7
3.1 Donateurs	7
3.2 Facilitaire ondersteuning	7
3.3 Ontwikkelingen vrijwilligers	7
3.4 Deskundigheidsbevordering	8
4. Informatievoorziening en voorlichting	9
4.1 Mediamix	9
4.2 Bijeenkomsten voor patiënten en hun naasten	11
4.3 Overige activiteiten 2019	11
4.4 Kenniscommissie	13
4.5 Projecten	13
5. Belangenbehartiging	13
5.1 Patiëntenfederatie Nederland	13
5.2 Samenwerking Nederlandse Hypofyse Stichting en anderen	14
5.3 Samenwerking met de farmaceutische industrie	14
5.4 Internationaal	14
6. Financiën	15
7. Vooruitblik 2020	15
8. Toelichting op de jaarrekening 2019	16

Bijlage toelichting financiën 2019:

Balans per 31 december 2019

Staat van baten en lasten over 2019

1. INLEIDING

In 2019 lagen de accenten binnen SON op stabilisatie en vernieuwing.

Dat lijken tegenstrijdige begrippen maar dat zijn het niet. Stabilisatie in verschillende opzichten zoals een stevige financiële basis, continuïteit in het bestuur en in de adviesorganen zoals de MAR en de kenniscommissie zijn voorwaarden om te kunnen vernieuwen. Stabilisatie werd ook gerealiseerd door een kern trouwe en actieve vrijwilligers die het SON mogelijk maakten om in het land een sterke rol te vervullen. Dat uitte zich in bijeenkomsten in de regio's, in een prachtig kenniscongres in het voorjaar en in een grote inzet in de sociale media.

Tenslotte is stabilisatie de basis geweest voor het verbeteren van de interne en externe communicatie. De band met de vrijwilligers is goed en onmisbaar, de ondersteuning door het SON-bureau is op orde en de communicatiemiddelen zijn gereed en vernieuwd. Over dit alles gaat dit bestuursverslag.

Financiële basis

De belactie einde 2018 heeft extra structureel budget opgeleverd in 2019.

Het bestuur blijft voorzichtig over het langere termijnsucces omdat we in de loop van 2019 zien dat donateurs na enige tijd weer overgaan op de (ook zeer gewaardeerde) reguliere donatie. In de de jaarrekening 2019 en in hoofdstuk 6 worden de financiën toegelicht.

Bestuur en adviesorganen

In 2019 is het bestuur versterkt met een bestuurslid communicatie. Samen met de overige drie bestuursleden en een bestuursadviseur op afstand is het team bijna compleet.

SON zoekt nog een secretaris.

Het bestuur wordt op medisch gebied en op het gebied van wetenschappelijk onderzoek geadviseerd door de Medisch-wetenschappelijke Adviesraad.

De MAR is in 2019 bijzonder actief geweest bij de programmering en uitvoering van het kenniscongres op de Internationale Dag van de Schildklier (25 mei 2019).

De kenniscommissie is in 2019 aangevuld

met nieuwe leden en adviseert inmiddels bij alle onderzoeksvoorstellen en inhoudelijke kennisvragen van zowel patiënten als van bestuur, directie en externe relaties zoals de Patiëntenfederatie. Ook neemt de voorzitter van de kenniscommissie deel aan de vergaderingen van de MAR. Op pagina 11 vindt u een samenvatting van de activiteiten van de kenniscommissie.

Vrijwilligers

Het vrijwilligersbestand is in 2019 redelijk stabiel gebleven.

De voorzitters van de werkgroepen kregen een training en in mei trad een nieuwe vrijwilligersondersteuner aan met in haar takenpakket de nadruk op facilitering van de vrijwilligers. Uitgangspunt daarbij is dat werkgroepvoorzitters met een goede facilitering zelfstandiger kunnen draaien. Dit zal in 2020 worden gemonitord.

Kenniscongres

Op 25 mei vond het Kenniscongres van SON plaats ter gelegenheid van het eerste lustrum en in het kader van de Week van de Schildklier. Nagenoeg alle MAR-leden waren hierbij betrokken en de voorzitter Eric Fliers leidde de programmacommissie. Doel was de achterban te informeren over de laatste stand van zaken op onderzoeksgebied en de nog te verwachten ontwikkelingen. Verschillende deskundigen hielden een presentatie voor de 250 deelnemers. Meer informatie en een foto-impressie op de website <http://congres.schildklier.nl/>.

Prof. dr. E. Fliers, voorzitter programmacommissie Kenniscongres, neemt het woord.

Activiteiten in het land

Een groot aantal schildklierpatiënten en hun naasten hebben geprofiteerd van de talrijke bijeenkomsten in het land, georganiseerd door vrijwilligers in samenwerking met ziekenhuizen en medisch specialisten. Deelnemers konden informatie verkrijgen over schildklierandoeningen maar ook konden zij vragen stellen aan artsen. Op de pagina's 9-13 van dit verslag vindt u een overzicht.

Belangenbehartiging

In 2019 vond de omzetting naar een nieuwe formulering van het medicijn Euthyrox plaats. SON maakte zich sterk voor een strak proces van overschakeling door patiënten van de oude naar de nieuwe formulering. Dit leidde tot maximale communicatie en samenwerking met de farmaceut Merck, het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG), de apothekersorganisatie KNMP en de Nederlandse Hypofyse Stichting (NHS). De overschakeling is zonder al te grote problemen verlopen; de evaluatie van de samenwerking vindt plaats in 2020.

Een andere kwestie is de voortgang van het beleid rond ongewenst wisselen van merk medicijn. Dit bleek een weerbarstige discussie die einde 2019 leidde tot het afbreken van het overleg door zorgverzekeraars en

apothekers. De lijst met niet-wisselbare medicijnen en de regels rond het gebruik van het etiket "Medisch Noodzakelijk" konden de goedkeuring van zorgverzekeraars en apothekersorganisatie KNMP uiteindelijk niet wegdragen. Voor de betrokken 14 patiëntenorganisaties een teleurstellend resultaat waar zij zich niet bij neer zullen leggen. De minister van VWS heeft toegezegd om in 2020 een eigen oplossing voor de niet-wissellijst en het predicaat Medisch Noodzakelijk te zoeken.

Communicatie en informatievoorziening

SON heeft in 2019 een grote stap gezet naar betere digitale communicatie en informatievoorziening. Het hele jaar is gewerkt aan de nieuwe website en reeds in 2019 konden brochures via de webwinkel worden besteld. Einde 2019 is de nieuwe website in haar geheel gereed en staat de lancering per 1 februari 2020 gepland. Ook is in 2019 tijd gestoken in de ondersteuning van het social-mediateam en het bevestigen van de goede afspraken voor de toelating van en communicatie tussen en met leden van de besloten Facebookgroep.

Samenwerking

SON was in 2019 actief in de nationale netwerken van de Patiëntenfederatie Nederland, PGOsupport, het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG), Schildkliernetwerken en collega-patiëntenorganisaties. Ook internationaal was SON vertegenwoordigd.

Conclusie 2019 en dank

De in het jaarverslag 2018 beschreven vooruitblik is grotendeels gerealiseerd. Specifiek betreft dat het feit dat de aanvraag voor onderzoek naar de T3-T4 combinatiebehandeling is toegekend.

De totstandkoming van onze kennisagenda vanuit patiëntenperspectief is als goed voorbeeld beschreven in het tijdschrift Medisch Contact in september 2019.

Een artikel over het Thyrax-onderzoeksrapport komt binnenkort in het internationale tijdschrift Thyroid.

Het bestuur en de directie van SON spreken hun dank uit aan de vrijwilligers en de vaste krachten

van SON. Dank aan allen die hebben bijgedragen aan de ondersteuning van schildklierpatiënten. Mede dankzij de MAR was er een succesvol kenniscongres en komen er steeds meer onderzoeksvoorstellen op tafel waar patiënten om vragen. We mogen tevreden terugblikken op 2019.

Anneke Wijbenga
voorzitter SON

Rietje Meijer
directeur SON

2. ORGANISATIE, MISSIE, VISIE EN BESTUUR

2.1 | Organisatie

SON is een stichting; de betrokkenheid van vrijwilligers en donateurs is geregeld in een regeling invloed en zeggenschap. SON communiceert actief door:

- Website en magazine
- Twitter, Facebook, Instagram, YouTube
- Contacten per telefoon en per e-mail (telefonische bereikbaarheid voor donateurs en patiënten algemeen)
- Kaderdagen en informatiebijeenkomsten.

De organisatie heeft regionale en landelijke werkgroepen die, meestal samen met ziekenhuizen, bijeenkomsten organiseren rond diagnosegroepen, te weten hypothyreoïdie, hyperthyreoïdie, schildklierkanker, kinderen met aangeboren schildklierandoening CHT en jonge mensen met een schildklierandoening (SjONG). SON is een vrijwilligersorganisatie met een beperkte staf (1,4 fte).

Contactgegevens SON

Bezoekadres	Het Ondersteuningsburo (HOB) Stationsstraat 79 G 3811 MH Amersfoort
Postadres	Schildklier Organisatie Nederland Postbus 60 3940 AB Doorn
Email	info@schildklier.nl
Telefoon	085-489 12 36

Overige gegevens

SON is door de Belastingdienst aangemerkt als 'Algemeen Nut Beogende Instelling' (ANBI). In het handelsregister van de Kamer van Koophandel staat SON ingeschreven onder RSIN 850577251. Onze organisatie is lid van de Patiëntenfederatie Nederland.

2.2 | Missie

De missie van SON:

SON is de professionele organisatie in Nederland die opkomt voor de belangen van mensen met een schildklierandoening door middel van

- voorlichting, kennis en informatie
- lotgenotencontact
- belangenbehartiging
- onderzoek.

2.3 | Visie

De visie van SON:

SON streeft naar een goede kwaliteit van leven voor mensen met een schildklierandoening. Dit wil SON bereiken door het (doen) realiseren van:

- goede zorg en
- ondersteuning in het dagelijks leven.

2.4 | Bestuur

Toegetreden in 2019:

Gineke van Don, portefeuille communicatie

Uitgetreden in 2019:

Joke Bottema, bestuurs-adviseur.

Bestuurlijke samenstelling per 31-12-2019

Naam	Functie
Anneke Wijbenga	Voorzitter
Wim Mintjes	Penningmeester
Gerrie Vaarwerk	Bestuurslid vrijwilligerszaken
Gineke van Don	Bestuurslid communicatie

2.5 | Bestuursactiviteiten

Het bestuur hield zich in 2019 bezig met:

- Het beleid rond ongewenst wisselen (gedurende het gehele jaar)
- Aanvragen ZonMW (schildklierpoli's en draagkracht-draaglast workshops)
- Nieuwe formulering Euthyrox
- Aanstelling en introductie nieuw bestuurslid (voorjaar)
- Meerjarenbeleid SON (bouwstenen vastgelegd op beleidsdag 7 mei) met nieuwe ontwikkelingslijnen voor 2020 en ideeën over differentiatie donateurs-aanbod
- Evaluatie en nazorg belactie
- Opvolging vrijwilligerscoördinatie in de loop van 2019
- Samenwerking BeterKeten en Schildkliernetwerk
- Opzet en uitvoerig Kennis(lustrum) congres 25 mei
- Offerte, plan van aanpak en monitoring nieuwe website
- De ins en outs van de Schildklierwijzer
- Werkbezoek Amsterdam UMC [foto]
- Artikel Medisch Contact inzake kennisagenda, geplaatst op 5 september
- Hernieuwd contact en introductie vertrouwensvrouw
- Opzetten van project schildklierpoli's (met behulp van donatie van een patiënt)
- SON-app (nog niet gereed voor implementatie)
- Lezersonderzoek Schild

- Voorbereiden Kaderdag november
- Visiedocument Schildklierkankerzorg (komt terug in 2020 na bespreking MAR)
- Voorbereiding van de jongerenlijn 2020 met onderdeel Expeditie SON
- Jaarrekening 2018 en Begroting 2020

Einde 2019 heeft het bestuur het eigen functioneren en de onderlinge samenwerking geëvalueerd. Met een positieve eindconclusie: het bestuur gaat door in 2020.

Het bestuur vergaderde acht keer in 2018; daarnaast was het bestuur aanwezig bij of deelnemer aan diverse bijeenkomsten van de Patiëntenfederatie Nederland, het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen, de politiek, de vrijwilligersdag, de jaarlijkse Kaderdag, communicatiebijeenkomsten en bijeenkomsten in de regio.

Werkbezoek aan Amsterdam UMC, locatie AMC

2.6 | Medisch-wetenschappelijke Adviesraad (MAR)

De MAR geeft het bestuur en andere vrijwilligers van SON advies en beantwoordt medische en medisch-wetenschappelijke vragen. In 2019 heeft de MAR zich actief ingezet voor het kenniscongres zowel in de voorbereiding als in diverse presentaties.

Daarnaast adviseert de MAR op ad hoc basis en vergaderde de MAR tweemaal met het SON bestuur inclusief de voorzitter van de kenniscommissie.

De onderwerpen van advies betroffen:

- Diverse onderzoeksaanvragen en -ontwikkelingen
- Graves keuzehulp
- Schildklierwijzer
- Het niet-wisselbeleid
- Brochure schildklier en zwangerschap
- Medicatieveiligheid
- Projecten schildklierpoli's en jongerenlijn 2020
- Samenwerking farmacie en de richtlijnen gunstbetoon

Samenstelling MAR ultimo 2019

Prof. Dr. Eric Fliers, voorzitter
Internist-endocrinoloog Amsterdam UMC
Prof. Dr. Thera Links
Internist-endocrinoloog UMC Groningen
Prof. Dr. Robin Peeters
Internist-endocrinoloog Erasmus MC Rotterdam
Dr. Rachel Kalmann
Oogarts afdeling oogheelkunde UMC Utrecht
Prof. Dr. Paul van Trotsenburg
Kinderarts-endocrinoloog Amsterdam UMC
Prof. Dr. Jacobijn Gussekloo
Hoogleraar Eerstelijngeneeskunde LUMC

3. NETWERKORGANISATIE

3.1 | Donateurs

Einde 2019 heeft SON 9286 vaste donateurs. Dat is 80 minder dan begin van het jaar, een achteruitgang van minder dan 1 %. De donateurs hebben gemiddeld per persoon meer financieel bijgedragen. Dit is zichtbaar in de toegenomen ontvangen bijdragen en is een van de resultaten

van de Belactie einde 2018. Het financieel resultaat in 2019 is mede hierdoor positief. SON ontving verder van een van onze donateurs een gift van 37.000 euro die ter beschikking komt voor onderzoek vanaf 2020. Dit bedrag is ondergebracht in een fonds, te weten "Het van Raamsdonk Schildklierfonds" dat geheel ten goede komt aan onderzoek ter verbetering van patiëntenzorg. Het eerste project dat met dit fonds wordt gefinancierd is het onderzoeksproject schildklierpoli's.

Ontvangen bijdragen van donateurs

	2018	2019
Bijdragen donateurs	326.124	373.687

3.2 | Facilitaire ondersteuning

De facilitaire ondersteuning is deels ondergebracht bij het bureau Non Profit Support (NPS) te Doorn. Zij verzorgen de ledenadministratie, boekhouding en ondersteuning bij (promotionele) activiteiten. Andere facilitaire ondersteuning wordt geleverd door Het Ondersteuningsburo (HOB) te Amersfoort, te weten de aanmeldingen voor bijeenkomsten, het beheer van het interne communicatiesysteem, het beheer van beleidsdocumenten, drukwerk, het verzenden van nieuwsbrieven, het virtuele kantoor en website.

Ook de kantooruimte, de secretariële ondersteuning en detachering van medewerkers worden verzorgd door het HOB.

3.3 | Ontwikkelingen vrijwilligers

In het jaarverslag 2018 staat dat er een voortzettende afnemende trend is van het aantal vrijwilligers: 86 personen in 2018 (t.o.v. 94 personen in 2017 en 124 personen in 2016). Het lijkt erop dat in 2019 de trend zich niet heeft voortgezet, eind 2019 stonden er namelijk 95 personen op de vrijwilligerslijst. Begin mei 2019 is de functie van vrijwilligerscoördinator overgenomen door Soraya Welvaart. Op 29 juni 2019 vond het eerste voorzittersoverleg plaats met de voorzitters van de werkgroepen en de nieuwe vrijwilligerscoördinator. Naar aanleiding van (o.a.)

dit overleg, is er een aantal initiatieven uitgerold. Het handboek vrijwilligers is weer onder de loep genomen en voorzien van een update. SON Virtueel (SV) is volledig opgeschoond en de structuur is drastisch vereenvoudigd om te stimuleren dat de mensen er meer gebruik van maken en zodat vrijwilligers gemakkelijker kunnen navigeren. Het declaratieprogramma Declaree heeft een opschoningsactie ondergaan waarbij oude gebruikers accounts zijn verwijderd. Daarnaast is een 'AVG-actie' gehouden om te zorgen dat van iedere vrijwilliger een ondertekende vrijwilligersovereenkomst aanwezig is. Verder zijn de medische vragen, die SON binnenkrijgt via haar algemene e-mailadres, samen opgepakt met de vrijwilligers van de Kenniscommissie.

De vragen zijn geïnventariseerd, gecategoriseerd en als input gebruikt om de 'meest gestelde vragen' op de website aan te vullen met waardevolle informatie voor de schildklierpatiënt.

Vrijwilligers zijn ook dit jaar weer betrokken geweest bij diverse projecten. Zo zijn vrijwilligers onderdeel geweest van de programmacommissie van het Schildkliercongres op 25 mei 2019. In zowel de voorbereiding, als op de dag van het congres zelf, zijn veel vrijwilligers betrokken geweest. Medio oktober 2019 is een start gemaakt met de ontwikkelijng jongeren waarbij vrijwilligers, onder wie ook voormalig SjONG-leden, betrokken zijn geweest in het ontwikkelen van het eerste initiatief binnen de jongerenlijn:

het jongerenweekend Expeditie SON. In oktober is ook het project Schildklierpoli's van start gegaan waarbij 2 vrijwilligers als ervaringsdeskundigen zijn aangesloten bij de klankbordgroep.

Verder hebben de vrijwilligers van de werkgroepen zich het hele jaar door weer tomeloos ingezet in het organiseren van informatiebijeenkomsten, lezingen, lotgenotencontact bijeenkomsten, Schildkliercafé's en combi-sprekken. Ook hebben zij stands bemand zoals bij het jaarlijkse congres van de endocrinologen (feb 2019). Naast onze vrijwilligers van de landelijke- en regionale werkgroepen, hebben vrijwilligers van de Redactie, het Social Media Team en het Team Telefonische Contact Personen (TCP) zich weer belangeloos ingezet voor SON.

Als 'afsluiter' van het jaar en een vooruitblik op het komende jaar, heeft op 16 november 2019 onze jaarlijkse SON-Kaderdag plaatsgevonden waarbij meer dan 30 vrijwilligers aanwezig zijn geweest.

3.4 | Deskundigheidsbevordering

Vrijwilligers kunnen gebruik maken van het (gratis) standaard cursusaanbod van PGOSupport. SON attendeert vrijwilligers er regelmatig op, alleen wordt er nog weinig gebruik van gemaakt. Daarom werd er in 2018 een scholingsplan op maat ontwikkeld voor de voorzitters van de werkgroepen. Deze training is in 2019 uitgevoerd.

Op 30 maart is deze training op maat voor de voorzitters afgerond. Uit evaluatie blijkt dat deelnemers de training veelal als positief ervaren hebben. Het voorstel was daarom om de training verder uit te rollen naar de overige leden van de werkgroepen. Tijdens het voorzittersoverleg op 29 juni 2019 is dit besproken en er werd positief op geantwoord. SON heeft vervolgens samen met PGOSupport een training op maat gemaakt met als onderwerp: goed samenwerken en contactversterking. Voor de training zouden werkgroepen gecombineerd worden en de eerste training zou plaatsvinden in oktober/ november 2019. Uiteindelijk bleek dat er te weinig animo bestond bij de werkgroepen, terwijl een eerdere

Werkgroepen Zuid-Holland en Schildklierkanker organiseren samen informatiebijeenkomst in LUMC

peiling nog positief was. Dit is jammer, maar de behoeftepeiling is wel een indicatie van 'wat dan wel?'. Zo blijkt er veel meer behoefte te zijn aan bijvoorbeeld kennisverdieping en actuele ontwikkelingen/ onderzoek op schildkliergebied. Daarnaast werd door een deel van de werkgroepen de workshop 'oplossingsgericht werken', die tijdens de Kaderdag 2019 werd gehouden, als zeer positief ervaren. In 2020 wordt bekeken hoe we gehoor geven aan de behoefte aan kennisverdieping en of een vervolg kan worden gegeven op de workshop 'oplossingsgericht werken'. Voor beide opties geldt, mits er voldoende animo voor is. Doel is vrijwilligers nauw te blijven betrekken bij de initiatieven op het gebied van training en ontwikkeling, zodat het aanbod zinnig en waardevol is voor de vrijwilliger.

1e trainingsdag deskundigheidsbevordering vrijwilligers

Verder heeft op 16 februari 2019 een workshop plaatsgevonden voor het telefoon- en sociale mediateam over de wijzigingen op het medicijn Euthyrox. Deze is gevolgd door 16 vrijwilligers.

4. INFORMATIEVOORZIENING EN VOORLICHTING

4.1 | Mediamix

Kennis- en informatievoorziening zijn kernactiviteiten van SON. Deze krijgt inhoud en vorm via het magazine Schild, folders, brochures en boeken en via online media als de website schildklier.nl, sociale media en de digitale nieuwsbrief. Daarnaast voorziet een uitgebreid netwerk van vrijwilligers in informatievoorziening, in de vorm van informatiebijeenkomsten en lotgenotencontact. Om de voorlichting en communicatie te ondersteunen wordt SON bijgestaan door een communicatiemedewerker, de Kenniscommissie van SON en de Medisch-wetenschappelijke Adviesraad.

Interne nieuwsbrieven

Vrijwilligers hebben in 2019 vijf nieuwsberichten ontvangen. Waaronder bestuurscommuniqués, nieuwsflitsen en SON vooruitblikken van de directie. Zo blijven de vrijwilligers op de hoogte van het SON-beleid, activiteiten voor en achter de schermen en van de ontwikkelingen in de organisatie. Daarnaast versterken de nieuwsberichten de onderlinge SON-band.

Brochures, magazine en digitale nieuwsbrief

In 2019 zijn herzieningen/herdrukken gepubliceerd van twee brochures, nl. hyperthyreoïdie en schildklierkanker. Magazine Schild, het kwartaalblad van Schildklier Organisatie Nederland, zorgt voor verdieping met (medische) artikelen, het toegankelijk maken van onderzoek en projecten. Daarnaast is er elk nummer veel aandacht voor de ervaringen van mensen met een schildklieraandoening. De directeur schrijft elke editie over trends en ontwikkelingen, in de organisatie en in het veld. Beschikbaarheid van medicijnen en het niet-wisselbeleid zijn hierbij speerpunten.

In het voorjaar van 2019 is een lezersonderzoek uitgevoerd onder ruim 30% van de donateurs/lezers. Het magazine scoort het rapportcijfer 8! Zowel het informatieve gehalte, de leesbaarheid én de vormgeving scoorden (zeer) hoog. De Nieuwsbrief verscheen in 2019 viermaal, voorafgaand aan de verschijning van het magazine Schild.

Covers Magazine Schild

Website

De website www.schildklier.nl voorziet in algemene (medische) informatie over de schildklier en schildklieraandoeningen. Daarnaast is er aandacht voor de gevolgen voor het dagelijks leven, nieuws en informatie over SON en SON-activiteiten. Zowel mensen met een schildklieraandoening als geïnteresseerden, al dan niet beroepsmatig, maken gebruik van de website van SON.

Overzicht van de bezoekersaantallen*

Jaar	2017	2018	2019
Bezoeken	582.000	745.000	1.176.000
Bezoekers	405.000	530.000	809.000
Pagina's	1.400.000	1.600.000	2.308.000

*De getallen zijn afgerond.

De stijging van het aantal bezoekers en bezoeken van de laatste jaren zet door in 2019. De website kreeg in 2019 ruim 800.00 bezoekers die in totaliteit de website meer dan 1 miljoen keer bezochten. Dit betekent een groei van resp. 42% en 47%. Het aantal geraadpleegde pagina's is in 1 jaar opgelopen van 1,6 naar 2.3 miljoen met 44%. Pieken zien we met name in mei (invoering

nieuwe formulering Euthyrox en Week van de Schildklier).

De meest bezochte pagina's zijn: bloedonderzoek, (klachten bij) hypo- en hyperthyreoïdie en 'heb ik het aan mijn schildklier'. In 2019 is op de website veel aandacht besteed aan de voorlichting over de invoering van de vernieuwde Euthyrox.

Google is de belangrijkste zoekmachine waardoor mensen bij schildklier.nl komen, met ruim 80% van het totaal aantal kanalen. Het gebruik van de mobiele telefoon neemt iets af ten gunste van de desktop, in 2019 resp. 58% en 29%. Het gebruik van de tablet is min of meer stabiel op circa 13%.

Sociale media

De openbare Facebookpagina speelt snel in op de actualiteit, biedt nieuwsberichten gerelateerd aan schildklier en schenkt aandacht aan de activiteiten van SON. Het aantal volgers is met ruim 700 gegroeid tot bijna 12.000. De besloten Facebookgroep biedt een veilig platform voor donateurs en niet-donateurs om ervaringen uit te wisselen. Deze is sterk gegroeid met ruim 1200 leden tot meer dan 9000 leden. De besloten facebookgroep Schildklierkanker (voor (ex-)patiënten en hun naasten) is in 2019 met ruim een kwart gegroeid tot 443 leden. Op 17 mei 2019 is de besloten facebookgroep Schildklierkanker RAI refractair gestart voor mensen met refractaire schildklierkanker. Eind 2019 heeft deze groep 28 leden. De (interne) facebookgroep SjONg is in 2019 niet actief geweest. Het aantal volgers op Twitter is met bijna 100 toegenomen tot ruim 3100 volgers. Het SON forum staat in 2019 nog steeds op non-actief vanwege het ontbreken van een moderator.

4.2 | Bijeenkomsten voor patiënten en hun naasten

Informatie- en lotgenotenbijeenkomsten

Ook in 2019 telden we vele inloop- en informatiebijeenkomsten door het hele land, 47 in totaal met een gemiddeld aantal bezoekers van 75.

De werkgroepen Kind en Schildklierkanker en de Kenniscommissie schreven een eigen jaarverslag met daarin hun activiteiten (zie 4.3 en 4.4.).

Informatiestand werkgroep Utrecht in Flevoziekenhuis in Almere

Telefonische lotgenotencontacten

Meer dan tien (het aantal wisselt) telefooncontactpersonen (TCP-ers) zijn wekelijks bereikbaar voor patiënten en hun naasten van maandag t/m vrijdag.

Einde 2019 werd besloten om naar een nieuwe provider te zoeken met meer mogelijkheden op het gebied van service. Hiermee kan SON de TCP-ers beter ondersteunen en is het voor alle bellers (zowel donateurs als niet-donateurs) mogelijk om tegen lokaal tarief te bellen. Tevens wordt de privacy van de TCP-ers beschermd omdat er niet meer met privénummers hoeft te worden gewerkt. In 2020 wordt de nieuwe dienst ingevoerd.

Een overzicht:

Totaal telefooncontacten	776
Waarvan inhoudelijk-ervaringsdeskundig	652
Verdeeld over (meerdere vragen per gesprek)	
• Hypothyreoïdie	436
• Hyperthyreoïdie	69
• Graves	67
• Oogklachten	34
• Struma	10
• Multinodulair struma	25
• Cyste/nodus	8
• Schildklierkanker	28
• Quervain	9
• Bijschildklier	5
• Zwangerschap	29
• Psychische klachten	146
• Laboratoriumwaarden	318
• Medicijngebruik	469
• Behandeling met jodium 131	36
• Operatie	27
• Alternatieve geneeswijzen	33
• Familiair	20
• Lichamelijke klachten	350
• Naam arts	36
• Lotgenotencontact	25
• Verandering Euthyrox *	25
• Verwijzing expert-ervaringsdeskundige *	74

Ten opzichte van 2018 valt op dat er beduidend meer telefoongesprekken zijn gevoerd (+ 334). Een groot deel van de toename betreft patiënten met hyperthyreoïdie en hyperthyreoïdie (inclusief Graves). De onderwerpen laboratoriumwaarden en medicijngebruik vertonen zelfs een verdubbeling en psychische klachten een kleine verdrievoudiging.

* deze onderwerpen zijn in 2019 nieuw bijgehouden.

4.3 | Overige activiteiten in 2019

De Week van de Schildklier: Kenniscongres

De Week van de Schildklier stond in het teken van de kennisagenda. Dit keer waren er geen stands en informatiebijeenkomsten in het land over een thema maar waren alle krachten gebundeld voor de organisatie van het kenniscongres. Daarnaast was het thema van voorgaand jaar

'Optimaal instellen luistert nauw' opnieuw actueel en werd op andere momenten in 2019 uitgedragen op bijeenkomsten en stands in het land, onder andere met behulp van de folder 'Optimaal instellen' en de SON-schildklieragenda. Ook in 2020 blijft dit thema overeind, gezien de veelheid aan vragen op de sociale media en de toegenomen telefonische vragen over laboratoriumwaarden geen overbodige luxe.

Impressie Kenniscongres

Beurzen

SON was aanwezig met een stand op het Dutch Endocrine Meeting op 7 en 8 februari 2019. Met name de vrijdagstand op 8 februari bij het Verpleegkundig Endocrinologie Symposium trok voldoende bezoekers, de stand schildklierkanker bij de artsen werd minder goed bezocht. SON was dit jaar niet vertegenwoordigd op het BIG5-congres (huisartsen) vanwege de onderwerpen die aan bod kwamen (geen schildklierproblematiek).

Werkgroep schildklierkanker

SON heeft een zeer actieve werkgroep schildklierkanker. Standaard activiteiten zijn de beoordeling van en meewerken aan onderzoeksaanvragen (5 maal in 2019), het aanleveren van teksten voor website en folders en het beantwoorden van vragen via de telefoondienst op afspraak (kanker@schildklier.nl). Door de bijdrage van de werkgroep staat schildklierkanker nu ook in de spotlight op de website kanker.nl inclusief het beheer van het Forum.

Informatiestand schildklierkanker op de Dutch Endocrine Meeting 2019

De werkgroep schreef een artikel voor Schild in september 2019 en werkte mee aan de herziene brochure schildklierkanker.

De werkgroep heeft haar contacten met aanpalende netwerken versterkt zoals met het IKNL (Integraal Kankercentrum Nederland), de Nederlandse schildklierkankerwerkgroep (DTCCG), het Platform Zeldzame Kankers van het NFK (Nederlandse Federatie van Kankerpatiëntenorganisaties) en internationaal met de ECPC (European Cancer Patient Coalition).

De werkgroep nam verder deel aan de wereldkankerdag op 23 januari 2019, aan de Dutch Endocrine Meeting op 7 februari en organiseerde twee informatiebijeenkomsten in 2019 met totaal ruim 200 bezoekers.

Werkgroep Kind

De werkgroep heeft haar jaarlijkse contactdag voor ouders en hun kinderen gehouden op 9 november. Een succesvolle dag met mooie opkomst. Beide kinderendocrinologen van het AmsterdamUMC werken hier belangeloos aan mee. De werkgroep bestaat in basis uit drie personen en krijgt extra ondersteuning via de goed lopende Facebookgroep CHT van een voormalig werkgroep lid. Ook anderen (inclusief ex-werkgroep leden) ondersteunen op ad hoc basis bij het beantwoorden van vragen. Er is een vaste telefoondienst waarmee ouders van kinderen met CHT te woord worden gestaan, incidenteel maar steeds vaker komen er ook vragen van volwassen CHT-patiënten zelf, een mooie aanvulling. De werkgroep heeft nieuwe ambities bepaald voor 2020 die zijn vastgelegd in een werkplan van 7 december 2019.

4.4 | Kenniscommissie

Naast de algemene vaste taken zoals het schrijven en beoordelen van teksten voor Schild en de website, het behandelen van (veel gestelde) vragen en een wekelijks overzicht van nieuwsberichten voor intern gebruik voor alle vrijwilligers en medewerkers waren de extra activiteiten:

- Ondersteuning van het kenniscongres en deelname in de programmacommissie;
- Deelname aan de Richtlijnherziening Schildklierfunctiestoornissen (loopt door in 2020);
- Ondersteuning van onderzoeksaanvragen T4/T3 studie en keuzes voor behandeling Graves (worden vervolgd in 2020);
- Het afronden van de brochure hyperthyreoïdie (verschenen in maart 2019);
- Artikelen aangeleverd voor thuisarts.nl en het tijdschrift voor doktersassistenten.

Een advertentie in Schild voor aanvulling van het team heeft twee nieuwe vrijwilligers opgeleverd.

4.5 | Projecten

Het is niet gelukt om in 2019 de SON-app operationeel te krijgen. Helaas is er ook nog geen zicht op een datum van lancering. Nog onopgeloste vraagstukken rond de implementatie en privacy spelen hierin een rol. Het project vloeit voort uit het Voucherproject "Vernieuwend de patiënt versterken" 2016-2018 en heeft als doel "digitale informatievoorziening op maat" voor patiënten te bieden.

In 2019 is het project schildklierpoli's gestart en is het project 'vernieuwing website' afgerond. Een aanvraag bij ZonMw in de subsidieronde "Voor elkaar" getiteld "Draaglast en Draagkracht in Balans: dagelijks leven met een schildklierandoening workshops" is helaas niet toegekend. SON zal bezwaar aantekenen.

5. BELANGENBEHARTIGING

5.1 | Patiëntenfederatie Nederland

Door het lidmaatschap van de Patiëntenfederatie Nederland is SON betrokken bij landelijk beleid en belangenbehartiging. Het accent ligt voor SON op de medicatievoorziening. De Patiëntenfederatie geeft SON toegang tot relevante bestuurders en biedt veel informatie. SON is actief deelnemer aan het directieberaad (directeur) en de ledenraad (bestuur).

Rondetafelgesprek, #stopdepillenchaos

5.2 | Samenwerking Nederlandse Hypofyse Stichting en anderen

In de belangenbehartiging werken we steeds meer samen met de Nederlandse Hypofyse Stichting. Vooral op het gebied van medicatie liggen veel gezamenlijke belangen. In 2019 betrof dat de vernieuwing van het medicijn Euthyrox.

Overig

Naast bovengenoemde relaties waren er in 2019 contacten met het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG), het ministerie van VWS, het bijwerkingeninstituut LAREB en de apothekersorganisatie KNMP. Lareb presenteerde een samenwerkingscasus SON-Lareb op de Kaderdag van 16 november.

5.3 | Samenwerking met de farmaceutische industrie.

SON houdt zich aan de regelgeving in de contacten met de farmacie inclusief de Gedragscode Fondsenwerving van de Patiëntenfederatie Nederland 2018. We hadden overleg met Sanofi-Genzyme (met name op het gebied van schildklierkanker), met Merck (over Euthyrox) en met Goodlife (Tirosint-ontwikkelingen). Voor het kenniscongres is sponsoring verkregen van diverse farmaceuten (zie overzicht hieronder) en enkele leveranciers. Wij zijn hen daar zeer erkentelijk voor.

5.4 | Internationaal

Internationale contacten maken SON sterker in de belangenbehartiging. SON is lid van diverse internationale organisaties en groepen, zoals: de Thyroid Federation International (TFI) en de Thyroid Cancer Alliance (TCA). Voor zeldzame aandoeningen is daarbij bijvoorbeeld de ENDO-ERN van belang, een Europees netwerk van patiënten. Er is een separaat overzicht beschikbaar. Onze vertegenwoordiger internationaal in 2019 was Marika Porrey. Zij heeft na de zomer besloten haar werkzaamheden internationaal neer te leggen. De TFI is de wereldwijde belangenorganisatie voor patiënten met schildklieraandoeningen. Deelname aan de jaarlijkse vergadering, ditmaal op 5 september in Budapest, wordt gecombineerd met het congres van de internationale organisatie van schildklierspecialisten, de European Thyroid Association (ETA). Dat biedt SON de kans voor kennisverwerving en voor het netwerken met de specialisten. Het bestuur vindt deelname belangrijk omdat de allernieuwste inzichten aan de orde komen, het patiëntperspectief versterkt wordt, en de banden met onze Nederlandse endocrinologen - daar ruim vertegenwoordigd - worden aangehaald. De TFI probeert haar stem wat luider te laten horen. Echter een probleem is dat de

Ontvangen sponsoring 2019

Bedrijf	Bedrag	Doel	Bijzonderheden
Merck	20.000	Informatievoorziening	4.000 naar NHS 5.000 naar kenniscongres Verder o.a. voor professionalisering bel- en socialmedia-team (ivm medicatie)
Genzyme	3.000	Informatievoorziening	Brochure Schildklierkanker
Bayer	2.500	Informatievoorziening	Kenniscongres
Goodlife	3.000	Informatievoorziening	Kenniscongres
ACE	500	Informatievoorziening	Kenniscongres
Poeisz	480,91	Informatievoorziening	Kenniscongres
Happy Horseman	natura	Programma en tasjes	Kenniscongres
Cloudfaction	Korting Website	Informatievoorziening	Website

geen echte patiëntenorganisaties zijn. Ze voelen zich daarom niet echt betrokken. Het blijft voor de TFI lastig om projecten te bedenken, die voor de hele brede groep van schildklier diagnoses geschikt zijn.

Een opvolger voor het internationale werk van SON is nog niet gevonden.

6. FINANCIËN

SON ontving in 2019 van haar donateurs € 374.000 (reguliere donaties). Daarnaast ontving SON een instellingssubsidie van VWS (via DUS-I) van € 100.000 (tweemaal € 45.000 + € 10.000 voor de financiering van uitbesteede backoffice). SON heeft in 2019 nagenoeg conform begroting werk gemaakt van en uitgaven gedaan voor haar hoofdactiviteiten Lotgenotencontact, Informatievoorziening, Belangenbehartiging en Onderzoek & ontwikkeling.

Daarnaast is in 2019 een begin gemaakt met extra investeren in het bereiken van en samenwerken met jongeren met schildklieraandoeningen. Ook is een begin gemaakt met het onderzoek naar best practices van schildklierpoli's.

Er is bij het maken van de begroting van 2019 voorzichtigheid betracht wat betreft de te verwachten inkomsten voor 2019 (begroot, bijdrage van donateurs: € 350.000. Werkelijke baten: € 374.000). Het aantal donateurs loopt licht achteruit (< 1%); dit vraagt aandacht. Voor meer informatie verwijzen wij graag naar de jaarrekening 2019.

In de Toelichting op de jaarrekening 2019 wordt de financiële positie van SON verder beschreven.

Vooruitkijkend: begroting 2020

Baten

Contributies/bijdragen donateurs	€ 350.000
Subsidies	€ 100.000
Overige baten	€ 29.000
	€ 479.000

Lasten

Lotgenotencontact	€ 59.750
Informatievoorziening	€ 188.000
Belangenbehartiging	€ 59.500
Instandhoudingskosten*	€ 147.500
Onderzoek & ontwikkeling	€ 80.500
Projecten	€ 750
	€ 536.000
Saldo/resultaat	min € 57.000

* Instandhoudingskosten = inclusief professionele ondersteuning en secretariaat

7. VOORUITBLIK 2020

Medicijntekorten

Nu in 2019 het overleg over het beleid rond niet wisselen van medicijnmerk is gestrand, beraadt de werkgroep van 14 patiëntenorganisaties zich op de vraag hoe de lobby kan worden versterkt om de doelstellingen toch te bereiken. Daarin wordt steun gevonden door de toezegging van de minister om hierop terug te komen.

SON zal veel energie blijven steken in de belangenbehartiging voor medicijnvoorziening, een van de belangrijkste onderwerpen voor schildklierpatiënten.

Samenwerking

De samenwerking met de Patiëntenfederatie Nederland is voor SON belangrijk. "Grote" onderwerpen zoals "Samen beslissen" zijn bij uitstek geschikt om samen met anderen uit te voeren. Ook draagt de ondersteuning met projecten en directie- en bestuurlijk overleg bij aan betere lobby en professionele activiteiten. De Patiëntenfederatie heeft een overzicht aangeboden met mogelijke onderwerpen

waarbij SON zich kan aansluiten. Hier zal het bestuur van SON een keuze uit maken.

Interne organisatie

Na het kenniscongres van 2019 is de uitdaging om de kennisontwikkeling een vervolg te geven. Dit wordt in 2020 sterker benadrukt door een goede samenwerking tussen de kenniscommissie, de webredactie en de redactie van het magazine Schild.

Deze driehoek ontsluit en ontwikkelt (ervarings) kennis hetgeen goed zichtbaar zal zijn in de media van SON, zowel de website, het magazine als de sociale media.

SON heeft in 2019 keuzes gemaakt en zal dat in 2020 opnieuw doen. De basis hiervoor is gelegd op de Beleidsdag van 7 mei en de Kaderdag van 16 november waarin, naast de continue activiteiten lotgenotencontact, informatievoorziening, belangenbehartiging en kennisontwikkeling keuzes zijn gemaakt. Gekozen is voor de jongerenlijn en het project schildklierpoli's. Dit doen we weer samen: vrijwilligers, ondersteund door een bestuur en een bureauorganisatie die beide op orde zijn, maar bescheiden van omvang.

Communicatiebeleid

In 2020 wordt de nieuwe website van SON gelanceerd met de speerpunten: inzichtelijk, kennis op vindbare plekken en het patiëntenperspectief als leidend principe.

Onderzoeks-/kennisagenda

Het onderzoek naar T3-T4 combinatiebehandeling met deelname van SON zal in 2020 starten. Ook verwachten we de wetenschappelijke publicatie van het Thyrax-onderzoeksrapport in een internationaal tijdschrift.

SON verwacht verder in 2020 een record aan onderzoeksvoorstellen te beoordelen of mede te schrijven. Dit als uitvloeisel van enerzijds de kennisagenda en anderzijds de naamsbekendheid van SON, en de toegenomen samenwerking met de onderzoekers, met de MAR en met organisaties zoals het NFK, ZonMW, het Schildkliernetwerk en de NVE (Nederlandse Vereniging voor Endocrinologie).

Corona

Op moment van vaststelling van dit jaarverslag is de coronacrisis gaande. SON heeft haar werkzaamheden zoveel mogelijk online voortgezet, is extra actief op het gebied van informatievoorziening en zal de fysieke bijeenkomsten in het najaar waar mogelijk voorzichtig opstarten. Aan de inkomstenkant zijn op dit moment geen effecten zichtbaar of te verwachten. Ook is de subsidie DUS-I 2019 als gebruikelijk verantwoord voor het verstrijken van de termijn. De wijzigingen in activiteiten naar online worden deze zomer aan VWS gemeld in het kader van de subsidie DUS-I 2020.

8. TOELICHTING OP JAARREKENING 2019

Financieel resultaat

Er is een positief resultaat over het jaar 2019 van € 106.000 (afgerond). Dit positieve resultaat wordt veroorzaakt door aan de ene kant meer inkomsten dan begroot, namelijk € 76.000 meer aan baten, en aan de andere kant minder uitgaven dan begroot, namelijk € 30.000 totaal. De belangrijkste plussen aan de inkomstenkant zijn:

- 24.000 meer dan begroot aan inkomsten door donaties (donateurs regulier). Dit is een van de mooie resultaten van de Belactie 2018;
- 14.000 meer inkomsten dan begroot door bijdragen sponsors en extra giften;
- 37.000 door een bijzondere gift, waarmee het Van Raamsdonk Fonds voor onderzoek wordt gestart;
- 1.000 meer opbrengsten uit verkoop informatie en boeken.

De belangrijkste minder-uitgaven zijn:

- 7.000 minder uitgegeven aan Lotgenotencontact en Website-verbetering (bij elkaar opgeteld). NB de website is wel degelijk en met succes in 2019 verbeterd, maar met minder kosten door veel creativiteit en door het maken van goede keuzes;
- 10.000 is niet uitgegeven aan Fondsenwerving/marketing. Er is besloten om eerst te investeren in diverse ontwikkelingen

("content") en pas daarna gerichte fondsenwerving te doen in 2020/2021;

- 7.000 minder uitgegeven aan professionele ondersteuning. In feite betreft dit een boekhoudkundige correctie in verband met een teveel dat hiervoor in de boekhouding is opgenomen in een vorig boekjaar.

Funding

In 2019 zagen de belangrijkste inkomstenbronnen er als volgt uit, vergeleken met 2018:

	2019	2018
Donateurs	€ 374.000*	€ 326.000
Overheid	€ 100.000	€ 90.000
Speciale giften	€ 76.000**	€ 13.000

*De stijging van de baten door donateurs is een gevolg van de Belactie. Een stijging was voorzien maar voorzichtig begroot.

**Dit is inclusief (1) € 37.000, de gift bestemd voor het nieuw opgerichte Van Raamsdonk Fonds voor onderzoek en (2) de giften en sponsoring, bedoeld voor het uitgevoerde Kenniscongres.

Reflectie en financiële vooruitblik

Voor een goede doelen organisatie als SON is een plus van € 106.000 (te) fors. Afgezien van zorgdragen voor een redelijk weerstandsvermogen is het voor SON op de eerste plaats de opgave om verantwoord, doelmatig en effectief gelden te besteden aan ons doel: samen blijven opkomen voor de belangen van alle patiënten met een schildklieraandoening. Dit doen wij door Lotgenotencontact, Informatievoorziening, Belangenbehartiging, Ontwikkeling (verbetering in zorg en beleid) en Onderzoek.

Deze opgave neemt niet weg dat er soms een vertraging zit tussen het binnen krijgen van inkomsten en het verantwoord en doelmatig uitgeven. Dit (de vertraging) gebeurt vooral wanneer is gekozen voor nieuwe activiteiten naast de reeds bestaande. Voor SON zijn dat in 2019 en komende jaren: (1) ook van betekenis willen zijn voor jongeren met een schildklieraandoening en (2) actie-onderzoek (verbeteronderzoek) willen doen middels het in kaart brengen van best practices van de schildklierpoli's.

Wij hebben in 2019 voor deze nieuwe activiteiten gekozen, zijn daar in het 4e kwartaal van 2019 ook al mee gestart, en wij zullen deze nieuwe activiteiten in 2020 en 2021 met kracht tot wasdom brengen.

Dit wetende zal de begroting van 2020 zodanig zijn dat er een negatief resultaat zal optreden, waarmee de plus van 2019 voor een groot deel direct wordt gebruikt voor versteviging van onze bestaande en bekende pijlers en voor de goedgerichte acties op nieuwe terreinen.

In volgende financiële verantwoordingen (jaarrekeningen) zal SON een onderscheid gaan maken tussen normale bedrijfsvoering (datgene wat SON altijd wil en moet doen) en speciale (onderzoeks)projecten welke met bijzondere giften of uit speciale fondsen/reserves worden gefinancierd.

Namens bestuur SON:

Ir Anneke Wijbenga, voorzitter
Drs Wim Mintjes, penningmeester

Amersfoort,
25 juni 2020

BIJLAGE TOELICHTING FINANCIËN 2019

Balans per 31 december 2019 (na resultaatbestemming)

	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>				
Andere vaste bedrijfsmiddelen		110		1.080
Vlottende activa				
<i>Vorderingen</i>				
Overige vorderingen		15.784		7.773
<i>Liquide middelen</i>		297.404		173.519
Totaal activazijde		<u>313.298</u>		<u>182.372</u>

	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Stichtingsvermogen				
Bestemmingsreserves	112.758		75.758	
Overige reserve	<u>142.477</u>		<u>73.157</u>	
		255.235		148.915
Kortlopende schulden				
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	20.453		23.343	
Overige schulden	<u>37.610</u>		<u>10.114</u>	
		58.063		33.457
Totaal passivazijde		<u>313.298</u>		<u>182.372</u>

Staat van baten en lasten over 2019

	Realisatie 2019 €	Begroting 2019 €	Realisatie 2018 €
Baten	553.812	478.000	436.375
Lasten			
Lotgenotencontact	44.794	47.500	27.384
Informatievoorziening	176.051	190.500	203.558
Belangenbehartiging	60.041	59.500	47.302
Projecten	128	4.000	-
Instandhoudingskosten	21.968	21.000	20.994
Facilitaire ondersteuning	117.539	121.000	107.697
Professionele ondersteuning	26.971	34.500	70.093
Som der bedrijfslasten	447.492	478.000	477.028
Netto resultaat	106.320	-	-40.653
Resultaatbestemming			
Wetenschappelijk onderzoek Schildklier	-		-8.901
Wetenschappelijk onderzoek Graves	-		-2.416
Hypo maar niet Happy	-		-1.399
Informatievoorziening	-		-7.500
Schildklierpoli's	37.000		-
Overige reserve	69.320		-20.437
	106.320		-40.653

www.schildklier.nl

Bezoekadres:
Het Ondersteuningsburo (HOB)
Stationsstraat 79 G
3811 MH Amersfoort

Postadres :
Schildklier Organisatie Nederland
Postbus 60, 3940 AB Doorn

Email: info@schildklier.nl

Telefoon: 085-489 12 36